

PROJEKTOKTATÁS PEDAGÓGIAI PROJEKT

Fieszlné Ancsák Jolán
EU projektmenedzsment szakértő

Előzmények

- John Dewey (1859-1952), amerikai filozófus és pedagógus, a Chicagói Egyetem tanára, aki a XIX. század utolsó éveiben teremtette meg kísérleti iskolájában a módszer alapjait.
- Kilpatrick (1871-1965) dolgozta ki a módszert 1919-ben.

Projekt

- A *projectum* latin szó, tervet, tervezetet, javaslatot jelent.
- A *projektív* kifejezés: vetítés, (kivetítés)
- **Projektál:** tervez, javasol, előre vetít szavak szinonimájaként szoktak használni.
- A **szűkebb értelmezés** specifikuma, hogy van egy téma, amit körüljárunk.
- A **tágabb értelmezés:** minden intenzív, a szokásos tanítási formákat felbontó, nem pusztán egy ismeretanyag elsajátítását célzó tevékenység.
- A Pedagógiai lexikon alapján:
„A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja”.

PROJEKTMÓDSZER

- Sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az **önálló és csoportos tapasztalást** teszi.
- A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb **összefüggését** és kapcsolódási pontját is felfedjék.
- A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, **viselkedésformák kipróbálására**, és újak kialakítása.
- A projektmódszer fő értéke a **munkafolyamat**: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A pedagógiai projekt jellemzői

- Mindig alkotó jellegű megismerési-cselekvési egység.
- ... „valóságos” (tárgyi vagy szellemi) produktum létrehozásának valóságos vagy szimulált (modellált) folyamata”
(Hortobágyi Katalin, 2002)
- Mindig komplex.
- A tanárok és diákok partneri együttműködése.
- A differenciálás eszköze.

A pedagógiai projektek fajtái 1.

1. Témaválasztás módja szerint:

- Pedagógusok hirdetik meg,
- Diákok azonos érdeklődés mentén,
- Megadott téma feldolgozására szerveződnek a csoportok,
- A csoportok a megadott kínálatból választanak, de szigorúan meghatározott a feldolgozás menete és szempontjai.

A pedagógiai projektek fajtái 2.

---

2. Tartalma, témája szerint:

- **Tananyaghoz, műveltségi területhez kapcsolódó,**
  - **Tananyaghoz csak részben kapcsolódó,**
  - **A tananyaghoz nem kapcsolódó projekt.**
- (Technikai, művészeti, környezeti nevelési, gazdasági, stb.)**

A pedagógiai projektek fajtái 3.

---

3. Interdiszciplinaritása alapján

- Szűk tartalmú projekt
- Multidiszciplináris projekt

A pedagógiai projektek fajtái 4.

---

4. Tanítási időhöz való viszonya alapján

- Hagyományos órakereteket változatlanul hagyja
- Epochális oktatás
- A tanítási szünetekhez kapcsolódó szaktáborok, gyermekfoglalkozások, műhelymunkák, alkotótáborok

A pedagógiai projektek fajtái 5.

---

5. Időtartam alapján

- Rövid távú projekt (1-2 nap)
- Középtávú projekt (1-2 hét)
- Hosszú távú projekt (több hét, félév, év)

A pedagógiai projektek fajtái 6.

---

6. A projektben résztvevők száma alapján:

- egyéni
- kiscsoportos (team)
- közép- (pl.: évfolyam),
- és nagy létszámú (pl.: iskolai) projektek.

A pedagógiai projektek fajtái 7.

---

7. Produktuma alapján

- Tárgy, modell, játék
- Írásmű, album, újság, kötet
- Színpadi előadás, videofelvétel, kiállítás
- Rendezvény, kirándulás
- Nyilvános vita, tárgyalás
- Fentiek kombinációja, stb.

A pedagógiai projektek fajtái 8.

---

8. A projekttevékenység jellege szerint:

- Folyamatorientált**
- Eredményorientált**

A projektoktatás technikái

<i>Együttműködésre készítő technikák</i>	<i>Tanulói kezdeményezésre épülő technikák</i>	<i>Kreatív felfedeztető, kutató technikák</i>
Játékok (népi, szerepjáték, dramatizálás)	Beszélgetés	Szakirodalom feltárása
Bábozás	Vita kezdeményezése	Interjú az adatközlőkkel
Dramatikus helyzetgyakorlatok	Felidézés, élménybeszámoló	Poszter készítése
Gyűjtés (illatok, szagok, hangok)	Problémafelvetés	Kiállítás rendezése
Céhalapítás	Ötletbörze	Papírkészítés, vízvizsgálat
Csoportalakítás (névválasztás, címer- és zászlókészítés)	Programválasztás	Vizsgálódás és mintavétel
Vetélkedő, verseny	Kreatív műhelymunkák választása	Képeslapkészítés
Alkotás	Önálló adatgyűjtés	Térképkészítés, térkép-használat
	Új útvonalak kitalálása	Hangtérkép
	Eredeti helyszínek felkeresése	Tantúra

PROJEKTLÉÍRÁS

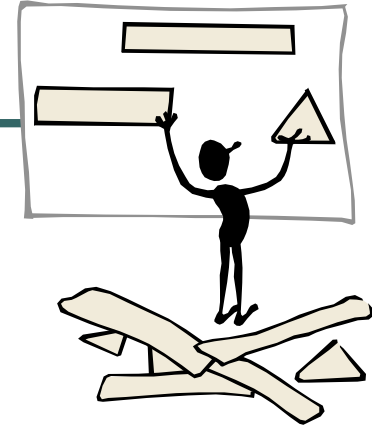

- Órakeret
- Évfolyam
- Cél
- Kulcsfogalmak
- Partnerek
- Felhasználható források
- Lépések, tevékenységek
- Munkaformák, módszerek
- Feltételek, eszközök
- NAT kapcsolódások (műveltségterületek, kulcskompetenciák, kiemelt fejlesztési feladatok)
- Tantervi, tantárgyi kapcsolódások

Hogyan fogjunk a projekt megszervezéséhez?

A tervezés szakaszai:

- témaválasztás,
- tervkészítés,
- adatgyűjtés,
- a téma feldolgozása,
- a termék, produktum összeállítása,
- a termék, produktum bemutatása (portfolió),
- a projekt értékelése.

Tervezési metódusok

Feladat-, idő- és erőforrásterv

Feladat	1. hét	2. hét	3. hét	...	...	Közre- működők	Felelős
1. ...						Igazgató Nevelőtestület 7. évf. tanulói	V.Z. projekt- vezető tanár
2. ...						.....	....
3. ...						.....	.....
...						.....	

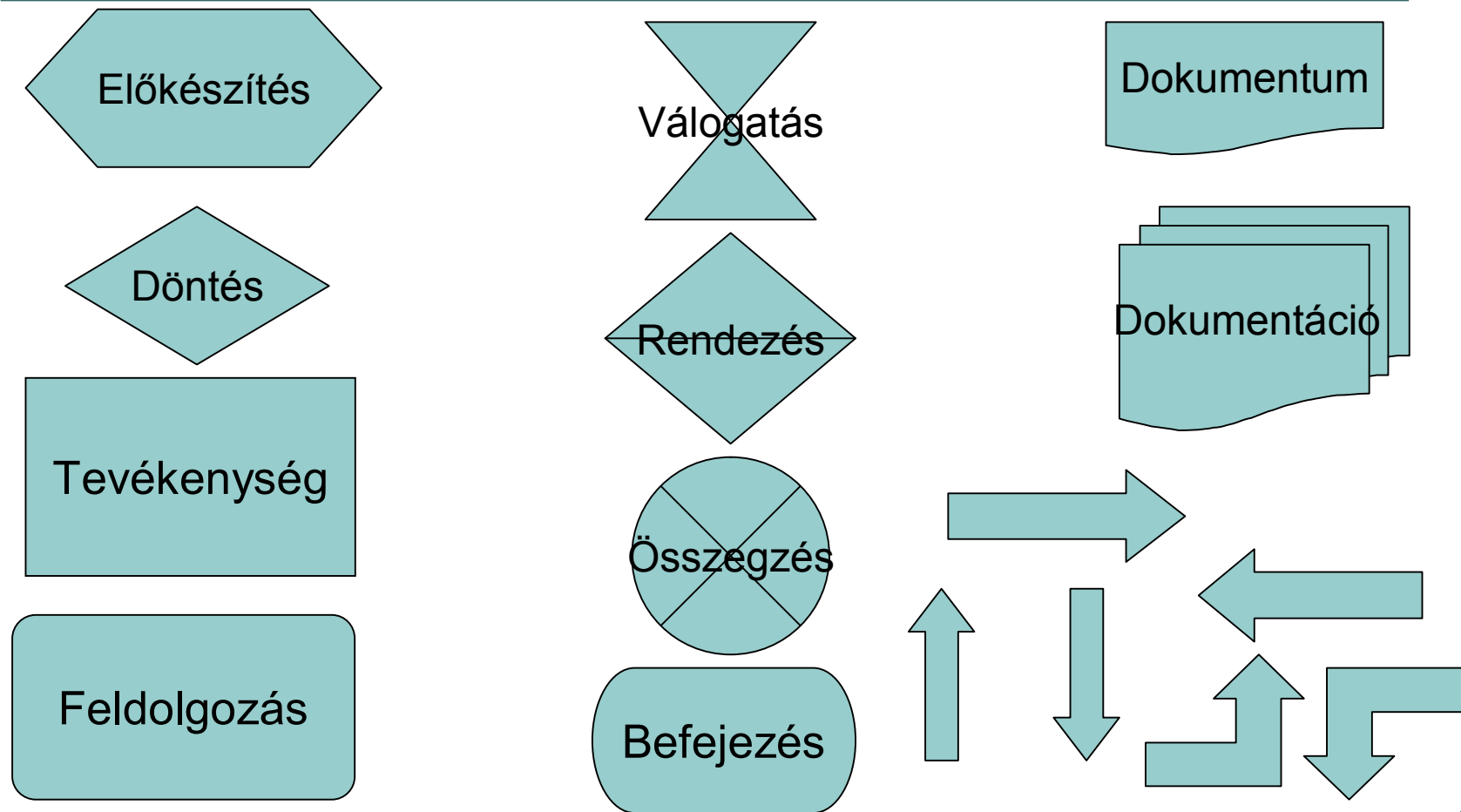
Tervezési módszerek

Gantt-diagram

Tevékeny- ségek	Január	Február	Március	Felelős
1.....				
2.....				
3.....				
4.....				
5.....				
6.....				

Tervezési metódusok

- Folyamatterv

Értékelés

Célja: visszatekintés a munkára/ folyamatokra, a teljesített és nem teljesített feladatokra.

Tervezése a tevékenység megkezdése előtt:

- mit (csoportfolyamatokat, közreműködést, és elért eredményeket)
- kik (diákok, tanárok, együttműködő partnerek)
- mikor (köztes, végső)
- hogyan (megfigyelés, non-verbális reagálás, beszélgetés, írásbeli produktumok, önértékelés)

Az értékelés stratégiai tervezése

- **Projektben nyújtott teljesítmény** értékelésének beillesztése a hagyományos értékelési keretekbe (Pedagógiai programban szabályozni!)
(csoport/egyéni - alul/felül teljesít - % - szöveges értékelés/jegy)
- Azokat az eszközöket részesítsük előnyben, amelyek alkalmasak a sokszínű teljesítmények értékelésére.
(Diagnosztikus, formatív, szummatív)
- Komplex, átfogó értékelési formák alkalmazása célszerű.
- A pedagógus szerepe az értékelésben is megváltozott – elsődlegesen a közösség feladata az értékelés.

Az értékelés jellemzői

- **Az értékelés szempontjait a projektmunka megkezdése előtt ismerjék meg a tanulók! (elvárható és önmaga fejlődéséhez viszonyított)**
- A rendszeresség és szükség szerinti folyamatos korrekció elengedhetetlen.
- Az értékelési kritériumoknak is rugalmasnak kell lenniük.

Lehetséges értékelési szempontok

- Munkavégzés, véleményalkotás önállósága
- Együttműködés foka
- Saját ötletek
- Önbizalom
- Dominancia
- Vitakészség
- Megalapozott ítéletalkotás
- Kitartás
- Bírálathoz való hozzáállása

Tanulói értékelés

Cél: minden tanuló maga lássa, hogy megkonstruált tudása mennyire használható, adaptív.

1. Önértékelés
2. Társ/csoportértékelés
3. Projektfolyamat értékelése

Tanulói értékelés – önértékelés 1.

Kérdőív - mintakérdések

- Milyen részfeladatokat vállaltál?
- Mely lépéseknél érezted magad bizonytalanul és miért?
- Mely lépések voltak a tervezettnél időigényesebbek?
- Mennyire vagy elégedett a saját teljesítményeddel?
- .....

Tanulói értékelés – önértékelés 2.

Kompetencialista - állítások sorozata

- Kitartóan dolgoztam.
- A közös munka során mindvégig a feladatra koncentráltam.
- Szükség esetén tudtam segítséget kérni.
- Tapintatosan fogalmaztam meg a kritikát.
- .....

Az állításokat 2-5 fokú skálán értékelik.

Tanulói értékelés – társ/ csoportértékelés

- Az önértékelés szempontjai itt is alkalmazhatók.
- Az ön- és társértékelés ugyanazzal az értékelő eszközzel is történhet (pl. egy táblázat több különböző oszlopában).

A projektmunkát/produktumot - előre elfogadott és meghatározott szempontok/indikátorok mentén - más csoportok/külső szemlélők is értékelhetik.

Tanulói értékelés – projektfolyamat értékelése

- A munka végén a tanulóknak vissza kell csatolniuk projekttervükhöz: le kell írniuk a munkafolyamat fázisait, és célzott kérdések mentén összegző beszámolót kell megfogalmazniuk.
  - Hasonlítsátok össze az eredményeiteket a kitűzött célokkal!
  - Szükség volt-e további lépések beiktatására?
  - Módosult-e az időtervetek?
  - Melyek voltak a legfőbb várt és váratlan nehézségek?

Tanári értékelés

---

1. Projektfolyamat értékelése
2. Projekttermék értékelése
3. Prezentáció/előadás értékelése

- Az értékelőlapot kialakíthatjuk úgy, hogy az minden projekt értékeléséhez alkalmas legyen, de készíthetünk az adott projektre szabott értékelőlapot is.
- Az értékelés lehet szöveges és/vagy pontozásos.
(Utóbbi akkor javasolt, ha osztályozásra is szükség van.)

Tanári értékelés - Projektfolyamat értékelése

- A tanár egyedül nem tudja elvégezni.
- Több csoport esetén külső szemmel nem figyelhetők meg pontosan az összetett munkafolyamatok.
- A tanulók által készített projekttervet és az összegző beszámoló minőségét értékeljük.

Tanári értékelés - Projekttermék értékelése

- Általánosan megfogalmazott és visszatérő kritériumok könnyítik.
- Fontos a szakmai-tartalmi és az esztétikai kritériumok közötti arány megtalálása.
  - Szakmai minőség: terjedelem, alaposság (3 pont)
  - Felhasznált források sokszínűsége, mennyisége (1 pont)
  - Megvalósítás: layout, grafika, esztétikum, ötletesség, stb. (2 pont)

Tanári értékelés – Prezentáció értékelése

- **Ne mosódjon össze a termék értékelésével!**
- **Szemponatok lehetnek:**
  - **A prezentáció felépítése**
  - **Kommunikáció**
  - **Eszköz/technika használata**
  - **Szakmai minőség.**
- **Az egyes szempontok súlyozása nagyban függ a prezentáció jellegétől**

Miért célszerű a módszert alkalmazni?

A projekt egy (életritmus) algoritmus begyakorlása:

- Adott egy elvégzendő feladat (**kitűzött cél**),
- Ki kell dolgozni az optimális megoldást (**tervezés**),
- Ezt követi a feladat megoldása (**kivitelezés**),
- Majd a befejezés az elvégzett tevékenység sikerének-sikertelenségének megállapítása (**ellenőrzés, értékelés, a projekt zárása**).

A projektfolyamat felépítése

- Kezdeményezés /a célok, a téma kiválasztása, megfogalmazása
- Tervezés /feladatok, felelősök, helyszínek, munkaformák
- Szervezés
- Megvalósítás /önálló kutatómunka
- Nyilvánosság elé vitel /előadás, kiállítás, stb.
- Záró értékelés /előre megadott kritériumok alapján

Mire kell figyelni, amikor az adott módszert kiválasztjuk?

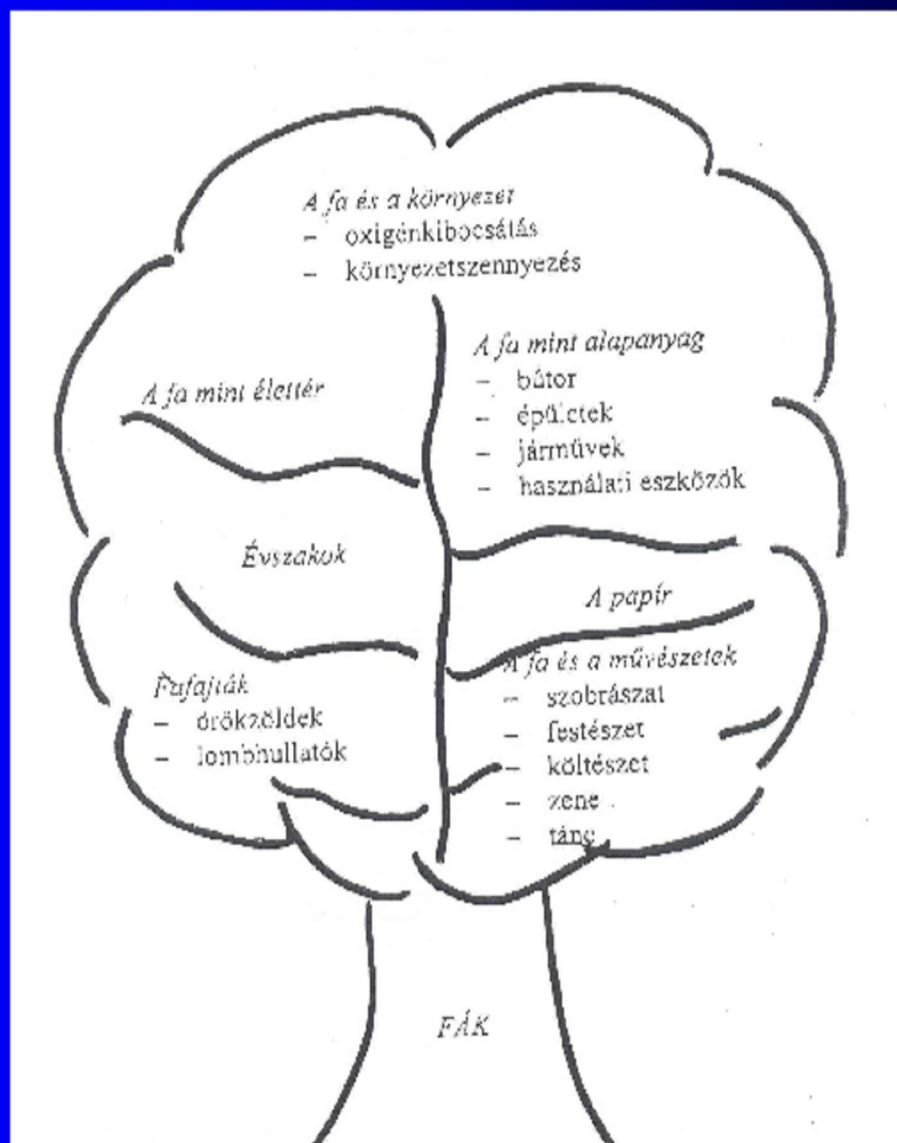

- Oktatás tartalma
- Nevelési cél
- Kiemelt feladat
- Életkor (fejlődés-lélektani szempontból)
- Tantárgy sajátossága
- Nevelő személyisége, képzettsége
- Az adott tanulói csoport fejlettségi szintje
- Az iskola technikai lehetőségei

Projekt ötletek

- Kommunikáció
- Az információ és az informatika
- Jog
- Tér
- Idő
- Mozgás
- A pénz
- Hazai tájaink
- Európa
- Könyvtárhasználat
- Ügyeink intézése
- Tudomány és technika térben és időben
- Víz
- Levegő
- Környezetünk állapota
- Egészségünk
- Hazánk nagyjai
- Lakóhelyünk értékei

**SPORT ÉS SPORTOLÓK
ELŐZETES INFORMÁCIÓK
GYŰJTŐMUNKA**

**SPORTÁGAK
PANTOMIN JÁTÉKKAL**

SPORT

**SZÖVEGFELDOLGOZÁS:
ÓRIÁSPLAKÁT KÉSZÍTÉSE
ÉS BEMUTATÁS**

**SPORT-TOTO
ÖSSZEÁLLÍTÁSA**

A projektmódszerrel fejleszthető kompetenciák 1.

- Szervezett, alkalmazható **szaktárgyi ismeretek bővülése**, minőségi tudás létrejöttének elősegítése érdekében.
- **Szocializáció**, másokkal való **együttműködés**, konfliktuskezelés megtanulása.
- **Divergens gondolkodásmód** fejlődése.
- **Tervezési** eljárások jobb megismerése, munkaszervezés, időbeosztás.
- **Esztétikai érzék** fejlődése a különböző produktumok előállításakor.
- Lámpaláz leküzdéséhez segítenek hozzá a kisebb, majd esetleg nagyobb csoportok előtt való szereplések a projekt eredményeinek a bemutatása során.
- A világ komplex voltának tudatosulása.
- **Nyitottság** a világ dolgai iránt.
- Különböző ismeretforrások megkeresése, a kapott információk kezelése, adott szempont szerinti válogatása és kritikus felhasználása (internet, könyvtár, folyóiratok, tévé, rádió stb.), **kritikai gondolkozás**, értő olvasás fejlődése.

A projektmódszerrel fejleszthető kompetenciák 2.

- **Előzetes tudás** elemeinek felszínre hozása, **mozgósítása**.
- **Tanulási technikák** fejlődése, élethosszig tartó tanulás elősegítése.
- Az ismeretek különböző helyzetekben való használata, **a transzfer segítése**, és annak tudatosítása, hogy sok tudáselemünk nem csak abban a helyzetben lehet hasznos, amilyenben megtanultuk. **Alkalmazható tudás** létrejöttének elősegítése.
- **Problémaérzékenység**, a problémamegoldással kapcsolatos tudásrendszer fejlődése.
- **Kreativitás**, az alkotókedv fejlődése.
- **Kommunikációs kompetencia** fejlődése.
- **Vitakultúra** elsajátítása, mások véleményének meghallgatása, tiszteletben tartása.
- Saját maga szerepének, lehetőségeinek és határainak felismerése, tudatosítása, **reális énkép** kialakítása.
- **Felelősségvállalás** saját maga és társai iránt.

Előnyök - hátrányok

- Nagyfokú szabadság a tanulók számára a projekt minden fázisában.
- Az ismeretek, jártasságok, szokások, stb. elsajátítását indirekt módon biztosítja.
- A cél sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét cél, produktum, s a tanulás mintegy „mellékterméke” a produktum elérésére irányuló tevékenységnek.
- Módot ad az ismeretek integrálására, az iskolai és az iskolán kívüli világ közötti kapcsolat kialakítására.
- Igényli a tantervi keretek megbontását
- Nehezíti az ismeretek elméleti rendszerének kialakítását
- Nehezen illeszthető a hagyományos szervezeti formák és keretek közé
- Újfajta tanár-diák viszonyt feltételez

Források, szakirodalom

„Könyvekből és
tekercekből csak
azt tanulja meg az
ember, hogy
bizonyos dolgokat
meg lehet csinálni.
A valódi tanulás
megköveteli, hogy
meg is tegye
ezeket a
dolgokat.”

Frank Herbert

Köszönöm az
együttműködést!

Fieszlné Ancsák Jolán
közoktatási szakértő
fjoli@vnet.hu